

**A VIDÉKFEJLESZTÉSI MINISZTERIUM VÉGSŐ ÁLLÁSPONTJA
AZ AUSZTRIAI FERTŐZUG-MAGYAR ORSZÁGHATÁR (ANDAU-HALBTURN) KÖZÖTTI
TERÜLETRE TERVEZETT SZÉLERŐMŰ PARK
KÖRNYEZETI HATÁSVIZSGÁLATI ELJÁRÁSÁRÓL**

2012. január 23.

A magyar környezetvédelmi tárca 2010. június elején civil megkeresés útján értesült arról, hogy Burgenlandban az Austrian Wind Power cég a Fertőzugtól keletre, a magyar határ közvetlen közelébe 93 db, egyenként 135 m magas, 3 MW teljesítményű Enercon E-101 típusú erőműből álló szélerőműpark létesítését tervezi, mely a tervek szerint 279 MW összteljesítménnyel üzemel majd. A szélerőműpark területfoglalására és teljesítményére való tekintettel - jelentős negatív környezeti hatást feltételezve - az országhatáron áterjedő környezeti hatások vizsgálatáról szóló ENSZ EGB egyezmény (espooli egyezmény) értelmében Magyarország hivatalos értesítést kért Ausztriától a tervezett beruházás osztrák környezeti hatásvizsgálati eljárás megkezdését követően.

A magyar környezetvédelmi tárca 2010. július 21-én kapott hivatalos értesítést az osztrák környezetvédelmi tárcától a tervezett beruházásról. A tárca az értesítés alapján 2010. július 27-én jelezte az osztrák félnek, hogy környezetvédelmi szempontból érintheti a szélerőműpark létesítése, ezért mint potenciális hatásviselő fél, kérte részvételét az espooli egyezmény szerint lefolytatott környezeti hatásvizsgálati eljárásban.

A projekt környezeti hatástanulmányáról készített, 2010. szeptember 17-én megküldött, a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005 Korm. rendeletben meghatározott magyar kormányzati szervek, szakhatóságok és szakértők véleményének összegzése, értékelése alapján készült VM állásponiban a minisztérium hivatkozott arra, hogy a beruházás hatására Magyarország területén zaj- és természetvédelmi szempontból jelentős, határon áterjedő negatív környezeti hatások várhatók, ezért a szélerőműpark megvalósítását a környezeti hatástanulmányban ismertetett módon nem támogatta Magyarország.

- Zajvédelmi szempontból Várbalog és Albertkázmérpuszta települések vonatkozásában nem zárható ki, hogy a szélerőműtől származó zajkibocsátás éjszaka meghaladja a megengedett magyar határértékeket. Albertkázmérpuszta jelenleg kedvező környezeti állapota a szélerőműpark zajkibocsátásának köszönhetően bizonyos meteorológiai körülmények fennállása esetén érzékszervileg is észlelhetően, kis mértékben romlani fog.
- Természetvédelmi szempontból a tervezett szélerőműpark a Mosoni-sík Különleges Madárvédelmi Terület (a vadon élő madarak védelméről szóló (79/409/EEC) EU irányelv alapján kijelölt HUFH 10004 kódszámú Natura 2000 terület) közvetlen közelében helyezkedik el. A terület fő jelölőfajai: tűzok, kerecsensólyom, kék vércse, rétisas, parlagi sas. A területen élő jelölőfajok állományára kifejtett hatásokat a környezeti hatástanulmány kizárólag az osztrák oldal vonatkozásában értékelte, azokat jelentősen alulbecsülve nem foglalmazott meg számottevő kármérséklő vagy kiegyenlítő intézkedéseket. A szélerőműpark tervezett helye mindkét ország területén jelentős tűzokdűrgő- és -fészkelőhelyen található. A szélerőműpark zavaró hatása miatt csökkenne a tűzokok élőhelye, a szélkerekekkel történő ütközés élőhelyükön és vándorlási útvonalaikon potenciális veszélyforrást jelentene. Magyar területen a legnagyobb veszélyt az Albertkázmérpuszta térségébe tervezett turbinák jelentik, amelyek hatását a projekt megvalósításáról szóló döntés esetén a Vidékfejlesztési Minisztérium kérte kompenzálni.

Az espooli egyezmény szerinti eljárás keretében a felmerült kérdések tisztázására a beruházó részvételével 2010. október 21-én szakértői konzultációt szerveztek Eisenstadtban. A konzultációt követően, az espooli eljárás befejezése előtt (azaz a végső magyar álláspont kialakításához szükséges, a szakértői konzultáción ígért, a környezeti hatások megítéléséhez szükséges alapvető dokumentumok megküldése előtt) a Burgenlandi Tartományi Hivatal 2010. november 16-án kiadta a szélerőműpark építési engedélyét. Az osztrák fél a környezeti hatások pontos megítéléséhez szükséges dokumentumokat: a *Tanács az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló 85/337/EGK Irányelve* által megkövetelt területválasztást indokoló dokumentumot csak 2010. november 11-én, és az alternatív helyszíneket értékelő dokumentumot pedig még később, 2010. november 18-án küldte meg a magyar környezetvédelmi tárca részére.

A Vidékfejlesztési Minisztérium határozott álláspontja, hogy az espooli eljárás lezárásáig még *a következő hiányzó lépésekre lett volna szükség:*

- A magyar környezeti hatásvizsgálati eljárást meghatározó jogszabály előírja hatásviselőként is a nyilvánosság bevonásának biztosítását. Ez egyrészt a környezeti hatástanulmány közzétételét, másrészt a magyar területen rendezendő nyilvános fórumot jelenti. Ezen lépések szükségességét a szakértői konzultáción a magyar fél jelezte az osztrák félnek.
- A szakértői konzultációt követően megküldött hivatalos magyar (végleges) álláspont bevárása az osztrák fél részéről, mivel az tartalmazta az osztrák fél mulasztása miatt hiányzó dokumentumok értékelését is, melyre a konzultáción a magyar fél felhívta az osztrák fél figyelmét.
- A szakértői konzultáción készített jegyzőkönyv pontosítása, véglegesítése.

A kiadott engedély csak természetvédelmi, illetve madárvédelmi aspektusokat vizsgál, és megállapítja, hogy vannak aggályosan elhelyezett szélerőművek, de ezek áthelyezése, illetve számuk csökkentése helyett a magyarországi madárvédelmi területen tervez hatáscsökkentő, illetőleg kiegyenlítő intézkedéseket. Ez a magyar szakértők megítélése szerint nem elégségesek, ezért nem elfogadható. Az *egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló 85/337/EGK tanácsi irányelv* által kötelezően előírt alternatívák dokumentált vizsgálata nem történt meg az eljárás során. A felvázolt hatáscsökkentő, illetőleg kiegyenlítő intézkedések megvalósítása az osztrák hatóság engedélyében nem írható elő, azok megvalósítása az engedélyes részéről csak önkéntes vállalás lehet, nem kényszeríthető ki. A kármérséklő, kiegyenlítő intézkedések mértékének meghatározása pedig felveti az alapkérdést, hogy ha nem várható káros hatás, miért írnak elő intézkedéseket.

I. ÁLTALÁNOS ÉSZREVÉTELEK

1. ELJÁRÁSJOGI ÉSZREVÉTELEK

Az egyezmény célja, hogy a környezeti hatások országhatáron történő átterjedésének megelőzze, illetve enyhítését elősegítse. Az osztrák hatóság részéről rosszhiszemű magatartást tapasztaltuk az eljárás során, a **szövetségi kormány több ponton megsértette az espooli egyezmény, és az osztrák hatásvizsgálati jogszabály**, azaz az UVP-G 2000. **rendelezéseit**, amikor a hatásviselő fél végleges állásfoglalásának beszerzése nélkül, a negatív tartalmú észrevételek bejelentése ellenére – azonnal végrehajtható határozatban – engedélyezte az Andau és Halbtorn települések mellett tervezett szélerőműpark létesítését.

1.1. Az espooli egyezmény 3. cikk 1. pont szerint „*a kibocsátó fél egy olyan, az I. Függelékben felsorolt tevékenység esetén, amely várhatóan jelentős mérvű ártalmas, országhatáron átterjedő hatást okoz, a lehető legkorábban, és nem később, mint amikor arról saját nyilvánosságát tájékoztatja,*

bármely olyan felet értesít, amely véleménye szerint hatásviselő fél lehet". Ezzel összhangban van az UVP-G 2000. 10. § (1) bekezdés 1. pontja alapján, a határon átnyúló környezeti hatások fennállása esetén az eljáró hatóság ***„amilyen gyorsan csak lehet, lehetőleg az ún. „előeljárásban”, de legkésőbb a nyilvánosság értesítésekor (azaz a közlemény közzétételekor)”*** köteles a lehetséges hatásviselő országot az eljárásról értesíteni.

Az osztrák nyilvánosság tájékoztatása 2010. július 8-án kezdődött és augusztus 19-ig tartott. A magyar környezetvédelmi hatóság tájékoztatása a **magyar fél kérésére történt 2010. július 21-én** (2010. július 21-i keltezésű BMLFUW-UW.1.4.2/0033-V/1/2010 számú levélben) ellentétben az engedély 1.3 pontjával, mely szerint az osztrák környezetvédelmi tárca 2010. július 7-i keltezésű levélben értesítette Magyarországot. A késedelmes értesítés a magyar fél további eljárására hátrányosan hat, és sérti az UVP-G 2000. 10. § (2) bekezdés 2. pontját.

1.2. Az egyezmény továbbá előírja, hogy ***„a kibocsátó fél biztosítja, hogy a hatásviselő fél nyilvánossága számára nyújtott lehetőség egyenértékű a kibocsátó fél nyilvánossága számára biztosítottal”***. Az osztrák nyilvánosság 42 napig értékelhette a tervezett beruházás környezeti hatástanulmányát, míg a **magyar nyilvánosság számára ez csak 24 nap volt**, tekintettel arra, hogy az osztrák fél eljárás nyilvános szakaszát 2010. augusztus 19-én lezártak minősítette azzal, hogy ezt a dátumot határozta meg az eljárásban az ügyféli státusz kérés utolsó napjának.

1.3. Magyarország komoly érveket és kifogásokat terjesztett elő a 2010. szeptember 17-én megküldött állásfoglalásában. Az egyezmény 6. cikk 1. bekezdésének rendelkezése kimondja, hogy a végső döntés meghozatalakor figyelembe kell venni a hatásvizsgálati dokumentációt és az azzal kapcsolatban tett észrevételeket. A szakmai észrevételek között részletezett álláspont szerint a környezeti hatástanulmányra adott **magyar észrevételek és kifogások csak részben kerültek beépítésre**, olyan lényeges elemeket hagytak figyelmen kívül, amelyek a hatásviselő fél érdekeit szolgálták volna.

2. SZAKÉRTŐI KONZULTÁCIÓ

2.1. A 2010. október 21-én tartott szakértő konzultáció **jegyzőkönyvében rögzítésre került**, hogy a **magyar hatóság a magyar lakosság nyilvánossága számára magyar hatásterületen nyilvános fórum rendezését tervezi**. Az osztrák hatóság annak ellenére adta ki az engedélyt a beruházás megvalósításra, hogy a magyar nyilvánosság meghallgatására nem került sor. Tudomásunk van arról, hogy Várbalog településen, a beruházó kezdeményezésére annak részvételével az espooli eljáráson kívüli lakossági fórumot szerveztek, ennek összehívása azonban nem felel meg a magyar jogszabályoknak, továbbá a hat érintett település helyett kizárólag a fórumot megrendező településen hirdették ki.

2.2. A konzultáción a magyar fél által szóban is jelzett, illetve írásban megerősített **aggályokat, természetvédelmi ellenérveket - a magyar szakértők által mindvégig elégtelennek ítélt - kompenzációs intézkedésekkel söpörték félre**.

2.3. A szakértői konzultáción szóbeli utalás történt arra, hogy a térségben gyakorlatilag azonos hatásterületen **3 jelentős szélenergia-park engedélyezése** (összesen mintegy **200** üzemeltetni tervezett szélenergia-park) van folyamatban az osztrák környezetvédelmi hatóság előtt. A **kumulatív hatások dokumentált figyelembevétele nem történt meg**, erre mutató utalás nem szerepel sem a környezeti hatástanulmányban, sem a szakértői konzultáció után megküldött dokumentumokban. Az osztrák fél informális tájékoztatása szerint az **egyik szélenergia-park már engedélyt is kapott**, erre vonatkozó hivatalos értesítést az espooli egyezmény értelmében azonban sem a környezetvédelmi engedélyezési eljárás megkezdésekor, sem az eljárás során nem kapott Magyarország; a **másik szélenergia-park engedélyezése 2011 első felében várható**.

3. A KÖRNYEZETI HATÁSTANULMÁNY ÉRTÉKELÉSÉHEZ SZÜKSÉGES DOKUMENTUMOK

- 3.1. A környezeti hatástanulmányra vonatkozó (2010. szeptember 17-én megküldött) magyar értékeléssel kapcsolatban jeleztük az osztrák félnek, hogy az **nem a végleges magyar álláspont, mivel annak teljes kidolgozása általa meg nem küldött dokumentumok függvénye.** (Nem bocsátották rendelkezésünkre többek között a szakértői konzultáción kért, a beruházás területválasztását megalapozó és a „*Tanács az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló 85/337/EGK Irányelve*” által is megkövetelt alternatívák összehasonlítását bemutató tanulmányt sem.)
- 3.2. Az engedélyt **megalapozó tanulmányok zömét csak az engedély kiadása előtt néhány nappal** (november 11-én) tették hozzáférhetővé a magyar közigazgatás számára, lehetetlenné téve ezáltal az érdemi véleményezést. Mindezt tették annak ellenére, hogy az október 21-i, Eisenstadtban tartott konzultáción ígéretet tettek a már 2010 tavaszán elkészült dokumentumok azonnali továbbítására. Ennek ellenére az **alternatív helyszíneket bemutató és a területválasztást megalapozó dokumentumot csak az engedély kiadását követően** kapta meg elektronikusan levélben a magyar környezetvédelmi tárca.
- 3.3. A dokumentum **nem tudományos igénnyel szerkesztett**, gyakorlatilag csak a megfigyelési időszakban, illetve más projektek során korábban gyűjtött megfigyeléseket tartalmazza. A szélerőműpark területén csak a **2009/2010-es téli félév terepi megfigyeléseket tartalmazza**, kimaradt a madarak szaporodási időszaka, a vonuló madarak (pl. túzokok) esetében a fészkelőhelyek nincsenek feltüntetve a térképen.
- 3.4. A tanulmány „4.1.3 Emberi egészség” pontja ismerteti a zajhatások miatt betartandó védőtávolságokat. A tanulmány szerint a vizsgált területekre vonatkozó regionális keretkoncepciók a szélerőművek vonatkozásában legalább 1000 m-es védőtávolságot tartanak kívánatosnak a beépítésre szánt területektől (kivéve iparterületek). Az előbbi védőtávolság a tanyaközpontok vonatkozásában legalább 750 m. A tanulmány 21. és 23. oldalán található Raumordnung I és Raumordnung II elnevezésű térképek a fenti távolságot csak az osztrák települések körül jelenítik meg, a magyar települések vonatkozásában ilyen jelölés nem található, és a **tanulmány máshol sem foglalkozik a magyar oldalon várható zajhatások vizsgálatával.** Sérelemesnek tartjuk, hogy a tanulmány készítői a **védőtávolságok meglétét** a határhoz közel fekvő **magyar települések vonatkozásában nem vizsgálták meg**, holott Albertkázmerpuszta és Várbalog esetében ez indokolt lett volna.

4. JOGORVOSLAT BIZTOSÍTÁSÁNAK HIÁNYA GAZDASÁGI ÉRDEKBŐL

- 4.1. Sem az egyezmény, sem a környezeti hatásvizsgálatot meghatározó EU irányelv rendelkezése **nem ad lehetőséget a gazdasági célok előnyben részesítésére a környezetvédelmi célok hátrányára.** Az engedély részletesen szól a **halasztó hatály kizárásáról**, mely értelmében a hatóság az időben beadott fellebbezés halasztó hatályát kizárta az osztrák közigazgatási jog értelmében. Az engedélyben foglaltak szerint ez nem csak megengedett, hanem kötelező is ebben az esetben, tekintettel arra, hogy a szélerőműpark meg nem építése nemzetgazdasági és környezetpolitikai károkat okozna Ausztriának. Egyrészt enélkül a 2020-ra vállalt megújuló energiaforrásból származó bruttó energiaforrás 34%-os energiarészesedést nem tudná biztosítani Ausztria, másrészt nem teljesülne Burgenland tartományi célja sem, miszerint 2013-ig önálló energiaellátású tartománnyá válik, és az atomenergiával szemben is világos alternatívát mutat fel. Az osztrák energiaügyi jogszabályok értelmében abban az esetben, ha a jogerős építési engedélyt ökoáram-létesítmény iránti szerződés-kötési kérelem követi még 2010-ben, az osztrák ökoáramtörvény rendelkezéseinek megfelelően a kedvezőbb energiatarifát a kérelmezőnek a rákövetkező években kötött szerződések esetében is biztosított a vonatkozó osztrák jogszabályok értelmében.

II. RÉSZLETES SZAKMAI ÉSZREVÉTELEK

1. ZAJVÉDELMI SZAKMAI ÉSZREVÉTELEK

1.1. A 2010. augusztus 25-én Andauban megtartott szóbeli tárgyaláson, valamint 2010. október 21-én, a Burgenlandi Gazdasági Kamara Multimédiatermében, az espooli egyezmény 5. cikke értelmében tartott szakértői konzultáción Magyarország képviselői hangsúlyozták aggályaikat zajvédelmi szempontból a szélerőműpark működése esetén. Ezek alapján a magyarországi érintett településeken, **Várbalog és Albertkázmérpuszta belterületi lakóterületein, a szélerőműpark működése során, a teljes üzemmenet mellett nem biztosított a Magyarországon jelenleg hatályos** [a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet] a falusias lakóterületre érvényes zajterhelési **határértékek teljesülése éjjeli időszakban** ($L_{TH(éjjel\ 22-06\ óra)} = 40\text{ dB}$). Az osztrák fél az észrevételeket tudomásul vette, és hangsúlyozta, hogy a határérték valószínűleg teljesíthető, és vállalta, hogy a szélerőműpark megvalósulása során **zajméréseket végez** Várbalog és Albertkázmérpusztán, ellenőrzi a határértékek teljesülését, illetve **intézkedéseket tesznek a határértékek teljesülésére**, amennyiben indokolt.

Az eljárás végén kiadott 5-G-UVP 1038/81-2010. számú határozat **nem tartalmazza az üzemeltetőre éjjeli időszakra vonatkozó környezeti zajmérési kötelezettségét Várbalog és Albertkázmérpuszta közigazgatási területén belül elhelyezkedő lakóépületek esetében**, mely alapján a Magyarországon érvényes zajterhelési határértékek visszaellenőrzése megtörténhetne, és a magyar jogszabályoknak megfelelő éjjeli időszakra vonatkozó zajterhelési határérték teljesülése igazolva lenne. Tekintettel arra, hogy a hazai előírások a lakóházak védendő homlokzata előtt, azaz kültéren követelik meg a határértékek betartását, ezért a két magyar településen kültéri méréseket tartunk indokoltnak elvégezni.

1.2. Az engedély indokoló részében az áll, hogy amennyiben az **engedély által előírt határértékek betartása nem biztosítható, bizonyos szélviszonyok mellett egyes szélkerekeknek hangtompított üzemben kell működni, vagy teljesen le kell kapcsolni**. Kifogásoljuk, hogy a fenti kitétel az engedélynek csupán az indoklásában szerepel, de a **tevékenység zajvédelmi feltételeit meghatározó „III. Másodlagos szabályok (kikötések és határidők), 9. Egészségügyi szakterület” pontban nincs ilyen kikötés**.

2. TERMÉSZETVÉDELMI SZAKMAI ÉSZREVÉTELEK

2.1. A beruházás helye a **Mosoni-sík Különleges Madárvédelmi Terület (HUFH 10004 Natura 2000 terület) közvetlen közelében helyezkedik el**. A szélerőműpark által érintett ritka madarak (túzok, kerecsensólyom, parlagi sas stb.), kevés számban is nagyon nagy természetvédelmi értéket képviselnek, ezért kaptak Magyarországon **fokozott védelmet**. A Natura 2000 hálózat és a jelölő értékek fenntartása közös kötelezettsége minden EU-tagországnak, jelen esetben pedig éppen olyan, határon átnyúló állományokról van szó, amelyek megőrzése csak közös erőfeszítésekkel történhet. A túzok esetében erre Ausztria külön kötelezettséget is vállalt, hiszen aláíró, részes fele a vándorló vadon élő állatfajok védelméről szóló nemzetközi egyezmény keretében kötött, a közép-európai túzokpopulációk védelméről szóló Egyetértési Memorandumnak is.

2.2. Sem a megalapozó tanulmányok, sem az engedély nem meggyőző az alternatív helyszínek kizárása tekintetében. Az **alternatív helyszínek vizsgálatát nem csupán a szélerőműpark egészére, hanem az egyes szélerőművek tekintetében is le kellett volna folytatni**. Az osztrák hatóságok is megállapították, hogy mely szélerőművek a leginkább relevánsak a túzok és a kerecsensólyom szempontjából. Hiányoljuk megjelölt 24 torony máshol történő elhelyezését

alternatíváit (pl. a területet észak-dél irányban átszelő út nyugati oldalán), illetve azoknak a természetvédelmi és egyéb hatásainak a bemutatását.

- 2.3. A környezeti hatásvizsgálathoz osztrák hatóságok csak az osztrák szakértőktől kapott, túlságosan rövid, csak **egy költsési szezonra** kiterjedő adatsorokat vették figyelembe, és figyelmen kívül hagyták a magyar közigazgatási szervektől kapott információkat. A Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság szakértői a **szakértői konzultáción tájékoztatták az osztrák felet** arról, hogy a projektterület mind az osztrák, mind a magyar oldalon a Parndorfer Platte – Mosoni-sík esetében közvetlenül érint **parlagi sas által rendszeresen használt területeket**. Múholdas jeladóval követett kerecsensólymok vizsgálata során bizonyították, hogy a **vizuális megfigyelésekkel a madár tényleges előfordulásának csak a töredékét lehet regisztrálni**, valamint költsési időben a faj egyedei egy minimum 4 km sugarú körben mozognak aktívan, de főleg költsési időn kívül jóval nagyobb, több 10 km-es távolságokat is rendszeresen bejárnak. Ezek alapján előfordulhat, hogy bár egy egyébként alaposan vizsgált területen alig van vizuális megfigyelése a fajnak, azonban a faj egyedei bizonyíthatóan, rendszeresen használják azt.
- 2.4. A magyar természetvédelmi hatóság a **határ magyar oldalán eddig is mindent elkövetett annak érdekében, hogy a tűzok élőhelye ne csökkenjen**. A környezetvédelmi engedélyt kiadó engedélyező hatóság az egyes projektek **kumulatív hatásait** is figyelembe veszi az engedélyezési folyamatban. Több projekt környezetvédelmi engedély iránti kérelmét utasította el a területi környezetvédelmi hatóság, amelyek megzavarhatták volna a tűzok szempontjából a terület koherenciáját (pl. Várbalog: szélrómúpark, golfpálya, új bánya; Hegyeshalom, Rajka: új bányák), s emiatt komoly aggályaink vannak a tűzok élőhelyének beszűkülése miatt, abban az esetben, ha megvalósul a tervezett osztrák szélrómúpark.
- 2.5. A szélrómúpark káros hatásainak **kompenzálására** irányuló intézkedések

2010. október 11-én a projekt dokumentációját kiegészítve beruházó cég két intézkedéssel csökkentené, illetőleg kompenzálná a szélrómúpark káros hatásait. Ennek értelmében **7,5 ha táplálkozóterület** kialakítása történik a Mosoni-sík Különleges Madárvédelmi Területen kívül a ragadozó madarak számára, továbbá a tűzok védelmében **magyarországi természetvédelmi területen** a meglévő **10,5 km hosszúságú, 20 kV-os légvezeték** földbe helyeznék, ha nem kivitelezhető, akkor a madárvédelmi területen belül **52,5 ha „tűzokugart”** alakítanak ki.

2.5.1. A megállapított **kompenzációs intézkedések nem megfelelők**, erről mind szóban, mind írásban már korábban kifejtették véleményüket a környezetvédelmi tárca szakértői; továbbá az intézkedésekre csak a **területtulajdonosokkal, illetve a vezeték tulajdonossal kötött megállapodás útján** kerülhetne sor, kb. 900 000 € költségvonzattal.

2.5.2. Különösen gyenge kompenzációs intézkedésnek minősíthető a **kerecsensólyom**-állomány természetvédelmi helyzetének javítása céljából a 7,5 hektáros táplálkozóterület kialakítása, tekintettel a **faj egyedeinek ennél nagyságrendekkel nagyobb (4000-5000 ha) vadászterületére**.

2.5.3. A feljánlott kompenzáció a **parlagi sas** vonatkozásában **szakmailag nem megalapozott**, a faj ugyanis nem köthető kis, néhány kilométer átmérőjű mozaikokhoz, viszont bárhol megjelenhet, ahol az itteni fő zsákmányállata, a mezei nyúl előfordul. A parlagisas-populációkat egyértelműen a mezeinyúl-állomány elterjedése befolyásolja, amely faj azonban még az intenzíven használt mezőgazdasági területeken is megél, ha a vadgazdálkodó megfelelően gondoskodik róla, ugyanakkor az egybefüggő gyepterületekhez képest a kistáblás mezőgazdasági művelés a legkedvezőbb számára, ami Burgenland szóban forgó területein eleve adott.

- 2.5.4. Hasonló probléma jelentkezik a többi ragadozó jelölőfaj (**kék vércse és a rétisas és a hamvas és barna rétihéja**) esetében is. Különösen rétisas esetében nem veszi figyelembe a tanulmány, hogy a teljes Mosoni-sík és Parndorfer Platte **jelentős telelőhely** e faj számára, és a németországi vizsgálatok alapján az egyik leginkább veszélyeztetett ragadozómadár-faj a szélerőműveknek ütközés szempontjából. A hamvas rétihéja esetében a rövid idejű, csak 2010 tavaszára korlátozódó vizsgálatok során megfigyelt 4 példány is azt jelenti, hogy a tervezési területen gyakran előforduló fajról van szó.
- 2.5.5. A **tűzokok** védelme érdekében hozott **kompenzációs intézkedés nem elegendő**, sokkal hosszabb szakaszok föld alá helyezése már valóban jelentősen csökkenthetné a vezetéknek repülés kockázatát, de nem oldja meg, tekintettel arra, hogy a tűzokok több alkalommal a **magasfeszültségű vezetékeknél pusztultak**, amelyeket viszont reálisan **nem lehet a föld alá tenni**.
- 2.6. Mindezekon túlmenően sem a megalapozó tanulmányokban, sem az engedélyben nem találtunk utalást arra, hogy az osztrák hatóságok hogyan tervezik a kezelés (pl. kaszálás) hosszú távú fenntartását a kompenzációs területeken. Ennek hiányában a **kompenzációs intézkedések fenntarthatóságára nem látunk garanciát**.
- 2.7. Szintén nem ismerteti sem a megalapozó tanulmány, sem az engedély azt, hogy tervezik-e (és ha igen, hogyan) a **természetvédelmi hatások monitorozását**. Ez szükséges lenne mind a szélerőműpark területén, mind a kompenzációs intézkedések esetében. Csak konkrét monitorozási adatok ismeretében lehet majd értékelni a szélerőművek természeti kártételének mértékét és a kompenzációs intézkedések hatékonyságát, ami a későbbi, hasonló jellegű projektek előzetes hatásvizsgálata szempontjából is kiemelkedő jelentőségű lenne.
- 2.8. A konkrét projekt értékelésén túlmenően aggasztó továbbá, hogy az engedélyt megalapozó tanulmányban szereplő, a Lajta-hegységet és környékét bemutató térkép a magyar oldali Sopron-Klingenbach közti határátkelőnél elhelyezkedő ún. „**Dudlesz-erdő**” Natura 2000 területtől nyugatra elhelyezkedő területet is **szélerőműpark számára alkalmas területnek** jelöli ki úgy, hogy a **Dudlesz-erdő Natura 2000 státuszát nem tünteti fel**, és így **alapot teremthet újabb, megalapozatlan engedélyek kiadásához**. A Soproni-medencéhez tartozó területen több veszélyeztetett madárfaj is előfordul, kiemelendő a térségben költő fekete gólya és a gyakran idelátogató fertői vadludak.

Az osztrák hatóságok által figyelembe vett adatok elégtelen voltára jellemző, hogy a projektterületől északra elterülő ún. „**Karlwald**” és környéke is az **engedélyezhető kategóriába** került, holott a terület a megfigyelések alapján a **parlagi sas potenciális fészkelőhelye**.

3. TÁJKÉPPAL KAPCSOLATOS SZAKMAI ÉSZREVÉTELEK

- 3.1. Tájképi szempontból az engedély a mezőgazdasági területen való elhelyezést előnyként jeleníti meg, és nem tulajdonít neki tájképromboló jelentőséget. A határozat szerint, miután a szélerőműpark osztrák felségterületen fekszik, „nem kerül sor magyar oldalon tájképileg értékes elemek elvesztésére”. Ez a megjegyzés **nem veszi figyelembe a magyar oldalon élő települések lakosságának a táj változatlansága iránti igényét**, valamint azt a tényt, hogy a tervek szerint **négy szélerőművet az államhatárra terveznek**. Ezt követően ellentmondásba kerülve a határozat említi, hogy a látóteret, illetve a horizontot erősen befolyásolni fogja a 93 szélerőműből álló park. Említi, hogy lenne lehetőség a tájkép javítására, de erre vonatkozó előírást nem tesz.